

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadó
9-77

Zs. N. Sz. —
Egyes szám ára
advaron és vidék
Bukarestben is

3181. Ml. Kamasottor Kóbert
BUDAPEST
I. Disztor 2. II. 8.

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — 1150
Félévre — 600
Negyedévre — 320
Egy hónapra — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — 3—

1927 május 12 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 105 szám

5687 Ijjár 10

A zsidó kultúra jövője

Irtá: Dr. Chaim Weizmann

a Cionista Világszervezet elnöke

A nagy zsidó vezér az angol cionis-
ták lapjában, a „New Palesztine“-ban
a modern zsidóságban uralkodó kétféle
áramlatról cikksorozatot közöl, amely
nemcsak Weizmann eredeti igazságait
tükrözteti vissza, hanem mélyen bele-
világít a modern zsidó lélek válságába
és egyttal megmutatja a megoldás
utjait.

En magam valamelyest kedvezőtlen helyzet-
ben vagyok. Nem tartozom a zsidók ama osztá-
lyához, amely a zsidó helyzetet tárgyilagosan
és szentelően tudja — legalább is azt hiszi,
hogy tudja — szemlélni. És nem tartozom azok
közé sem, akik nem hangoztatják különállásu-
kat a zsidóságban. Nekem különállásom van és
ebben különbözöm azoktól, akik e fölött nem
rendelkeznek.

A zsidóság helyzete az állammal szemben
normális, de beismerjük, mert be kell ismernünk,
hogy kisebbség vagyunk. Elég erősek vagyunk
ahhoz, hogy másoktól megkülönböztessük ma-
gunkat, de gyöngék, hogy életmegnyilvánulá-
sainkban eredetiek legyünk. Nem vagyunk sem
jobbak, sem rosszabbak a többiekkel — vélet-
lenül mások vagyunk. Megkíséreljük és pedig
a legkomolyabban, hogy ne legyünk és bele-
bukunk a kísérletbe. Megkíséreljük a kör négy-
szögesítését, azután bevalljuk magunk előtt,
hogy ez csak megközelítőleg lehetséges. Ezért
mindig is közeledünk valamihez, de mindenkor
egy kielégítetlen, egy megoldatlan maradék tá-
mad a lelkünkben.

A héber egyetem ügye véleményemet iga-
zolja. Természetesen nem hihetem, hogy zsidó
kémia, vagy zsidó matematika létezzék. A zsidó
író számára nem a legfontosabb, hogy zsidó
dolgokról írjon, nem fontos, hogy mindenbe
zsidóságot vigyen bele. De van zsidó mód,
amivel megközelíteni lehet a problémákat és
van zsidó világkép. A héber egyetemen alkalom
lesz megvalósítani a tudományos problémáknak
a zsidó módon való megközelítését.

Hallom a kérdést: Miként lehetünk zsidók
és egyttal olyan népcsoport, amely résztvesz
a különböző államok szellemi életében?

En magam át is éltem egy megfelelően
hajlítható definíció keresését, hogy a kérdésre
felelhessek. Kísérletet tettem arra, hogy össze-
egyeztessék annak az országnak a kulturájában
való részvételt, amelyben mint csoport élünk
és a pozitív, agresszív és teremtő népitőntudat
ébredését.

Hasonló mozgalmak voltak a multban is.
Igy az oroszországi Bund, amely részt kívánt
venni Oroszország életében és egyttal zsidó
életet akart élni és zsidó programot akart fön-
tartani. A Bund akkori törekvése abban külön-
bözött a maitól, hogy a Bundnak viselnie
kellett a szenvedés és tragikum rengeteg páto-
szát. És mint zsidó csoport mégis eltűnt Orosz-
ország fejlődési áramlatában. Más és kevésbé
gyöngéd szavakkal kifejezve, ez hitem szerint
azt jelenti, hogy egyes zsidók és egyes csoportok,
amelyek erre vannak beállítva, továbbra
is álmódhozhatnak és szenvedhetnek, de az al-
kotó zsidóságot, amely nem akar lenni sem
vallás, sem nacionalizmus, azt egy egészséges,
fejlett és erőteljes civilizáció abszorbeálja és
fölszívja. Ilyen esetben mi, mint Hamlet szel-
leme, arra vagyunk elvárhatóak, hogy a vi-
lágtörténi elem fölött lebegjünk, rejtélye önma-
gunknak és másoknak.

De most uton vagyunk a problémák jó
megoldása felé. Gyakran állítják rólunk, hogy

erjesztő anyag vagyunk. El fermentumnak az a
szerepe, hogy olyan hasznos funkciót idézzen
elő, amelynek semmi köze magához az erjesztő
anyaghoz. Biológiai szempontból azonban a
fermentum és a parazita fogalma között egy
rendkívül finom határvonal van. Abban a pillan-
tatban, amikor a fermentum gyarapodik, meg-
szűnik erjesztő hatása és parazitává válik.

Mi erre a szerepre kényszerülünk. Ez az a
rendkívüli, az a fölségesen realizmus nélküli
program, amit némelyek javasolnak: Legyünk
egy alkotó fermentum, nagyon vigyázzunk,
ne gyarapodjunk sulyban és aktivitásban, ne-
hogy parazitákká váljunk. Ez a program
azonban sokkal nehezebb, mint Palesztina fel-
építése. Sokkal, végtelenül sokkal sulyosabb
feladat ezt az intellektuális egyensúlyt meg-
őrizni, egyre két világ között balanszírozni,
mint egyszerűen, elhatárolt és egyoldaluan
beismerni, hogy ha már egy tőlünk különböző
világban adatott élnünk, hasonuljunk hozzá
becsülettel és a lehető legnagyobb mértékben,
a továbbiakat pedig bizzuk a gondviselésre.
Hasonulni, ez jó tanács, de tudnunk kell, hogy

nem tökéletes tanács. Tudnunk kell, hogy ez —
kompromisszum. A kompromisszum megenge-
dett dolog, de nem szokás magyarázatokkal
ellátni.

En magam kémikus vagyok és nem vagyok
tekintély az evolúció terén. De ugy képelem
a dolgot, hogy az evolúció kompromisszum
aközött, ami merev és aközött, ami dinamikus.
Jelenti a kölcsönös egymáshoz való hasonulást.
A mozgó kissé állandósul és a statikus kissé
dinamikussá válik és így jön létre a kiegyen-
lítődés.

Ha nemzeti életünk fejlődését átengedjük
az evolúciónak, amennyiben egy olyan kultúra
és civilizáció felé fejlődünk, amelyet nem el-
lenőrizhetünk, amelyhez hozzájárulhatunk ugyan,
amely azonban erőteljes irammal megy a maga
utján, akkor a létrejött spektrumban megma-
rad ugyan egy zsidó vonal, de hiába, ez mégis
csak egy vonal. A szinkép maga szükség-
képen nem zsidó. Ha a mi szerepünk arra
szorítkozik, hogy a spektrum skáláját zsidó
vonalakkal lássuk el, akkor megelégedhetünk a
mai kurzussal, ám ha egy zsidó szinkép meg-
teremtését vállaltuk, akkor kell, hogy egy sa-
ját zsidó fényforrásunk legyen. És ez már nem
az evolúció kérdése, hanem a zsidó szellemi
élet revolúciójának problémája.

Még mindig árad a Missziszipi

New-Orleans, május 11. A Missziszipi áradása még most is egyre tart, sőt — ugylátszik
— egész Amerika minden időkre szóló legborzalmasabb katasztrófájává dagadt. A katasztrófát,
melynek méretei eddig is már fantasztikumszámba mennek, az újabb esőzések fokozzák. Ha a
Missziszipi áradása nem apad úgy rövidesen számolni kell azzal, hogy az ár kétmillió hektár
területet önt el. Az újban veszélyeztetett területeknek 280 ezer lakosa van. Az egész újban
veszélyeztetett terület kiürítését Luisiana-állam kormányzója elrendelte.

Megkezdték a népszámlási adatok feldolgozását

Kolozsváron nyolc zsidó ellen indították eljárást, akik magyarnak vallották magukat

(Cluj-Kolozsvár, május 11. Az Uj Kelet tu-
dósítójától.) A lázas sietséggel véghezvitt nép-
számlálás — kevés kivétellel — az egész ország-
ban befejezést nyert. Az egyes statisztikai hi-
vatalok és népszámlálási bizottságok megkez-
dették az adatok osztályozását és összegezését,
mert a jövő hét végéig azokat el kell juttatni
a belügyminisztériumba. Még a legelején tar-
tunk ennek a műveletnek, amely különösen az
ország zsidóságának szempontjából bir különös
fontossággal és egyes bukaresti sajtóorgánumok
máris fantasztikus, légből kapott számoknak a
köztudatba való bedobásával igyekeznek már
előre is „hangulatot“ csinálni.

**A LANC lapjai, de feltűnésteltő mó-
don a „Cuvantul“ is tudnivaló, hogy
az ország területén, több, mint egy-
millió olyan nemkívánatos, parazita
idegen él,**

akik az új román államhatárok kirajzolása után
jöttek az országba. Hogy kik ezek a nemkívá-
natos, türehtetlen és elkívánt elemek, akikről
Goga belügyminiszter is olyan érvvel beszélt
hiressé vált parlamenti beszédében, azt termé-
szetesen nem kell közelebbről precizírozni.

Ezzel szemben a regáti zsidó lapok, vala-
mint a csernovitzi „Ostjüdische Zeitung“ ki-
merítő statisztikai adatokkal igazolják, hogy
**a háboru után az országba vándorolt
zsidók száma nemcsak, hogy 1 milliót,
de tizezret sem közelíti meg.**

A háboru után ugyanis Románia a Népszövet-
ség intervenciójára megengedte, hogy körül-

belül ötvenezernyi, az orosz bolsevizmus elől
menekülő zsidó a Dnyeszternél átlépje a román
határt. Ezeket a zsidókat azonban az amerikai
zsidó szervezetek segítségével már évekkal ez-
előtt kitelepítették az országból és alig néhány
ezer ilyen menekült helyezkedett el végleg
Romániában.

Kolozsváron a népszámlálási lapok össze-
gyűjtése befejezést nyert. A rendőrség mintegy
80 tisztet és altisztet bocsájtott a népszámlálási
műveletek rendelkezésére, a város is mintegy
40 tisztviselőt foglalkoztatott a munkálatoknál.
Az összegyűjtött adatokat ma délelőtt nyuj-
tották be a városházán működő népszámlálási
bizottsághoz. Az iverk összesítésénél megállapi-
tást nyert, hogy 8 esetben a delegált rendőr-
tisztok hamis nemzetiség bevallása miatt jegyző-
könyvet vettek fel és az illetők ellen meg-
indították az eljárást. A II. kerületben két, a
III. kerületben két és az ötödik kerületben
négy ilyen kihágásról vettek fel jegyzőkönyvet,
legtöbbjüket ezért, mert az illetők zsidóvallásu
magyaroknak tüntették fel magukat.

— **Poincare lemond, ha a költségvetésen
bármiféle változtatást eszközölnék.** Párisból
jelentik: A francia parlament új ülészaka ma
nyílik meg. Legsürgősebb feladata a parlament-
nek a költségvetés letárgyalása lesz. Poincare
semmiféle változtatást nem enged a költségve-
tésen s minden erre irányuló kísérlet esetében
fel fogja vetni a bizalmi kérdést. Ha a költ-
ségvetést leszavaznák, azonnal beadja lemondá-
sát.

ájus 10

BEK

abb betű-
j. Allást-
téseket díja
vábbitunk
hírek díja

ztetés!
nevű fiamért
gyben fele-
vállalok. —
ibouai lakos.

latás miatt
levő két-
igen jutá-
s. Ertekez-
bestyén és
ügyvédek
Piata Unirii

magyar, né-
nyelvekben
tekt gépiró,
almazást ke-
adóban.

אודרה

הנה אישר
והמר באישר
על כל שיהיה
לכתוב אישר
הקונקורס
למען אשר
באודרה בעד
פי אשר תר
אשרים בלום
ברך

an tisztit
szalma-
nana-

ap-
at
HER

porand. 21.
nió-u.)

költözésre ki-
zoba, konyha
2 roletta, aj-
slaggul, teljes
1, és egy pad-
ertekezni Ru-
háztudajdonos-

ból ízr. intel-
háztartásban
őleg gyermek
ásos házhoz
Vidékre is. —
eket „Megbiz-
Rudolf Mosse
rovábbit. 2672

e

charleston).

ént 30 lej.

perett négy
yenként 60

vázatot hirdet
elkező kántor-

Fizetés lakás
ken kívül havi

címzendők.

nak lesz meg-

lőljároság

MAGYAR SZINHÁZ MOZGÓ

Elsőrangú műsor

PRATER MICI

Elsőrangú műsor

Előadások kezdete
5-7 és 9-kor d. u.

Előadások kezdete
5-7 és 9-kor d. e.

a szezon legjobb bécsi vígjátéka. — Főszerepekben: Igo Sym, Nita Naldi, Anny Ondra

A kolozsvári Magyar Színház egyévi mérlege

A kolozsvári Magyar Színház ma tette közzé az elmúlt évad beszámolóját. A beszámoló nagyon érdekes és figyelemreméltó adatokat közöl a színház munkájáról, művészi sikereiről és anyagi küzdelmeiről. A fizető közönség részvétele — mondja a jelentés — arra a körülményre vezethető vissza, hogy a magyar lakosságnak az a része, amely művészi törekvések iránt fogékony, elszegényedett, a megélhetés sulyos gondjai között vergődik, vagy repatriált. A kolozsvári színház régi törzsközségi közönsége, az ugynevezett „lateiner-elem” csaknem teljesen elveszett a színház számára, a kereskedőket, iparosokat, szabad pályán foglalkozkodókat a rájuk sulyosodó adóterhek kényszerítik arra, hogy a legszűkebbre szabott életrendhez nem tartozó színházi szórakozásról lemondjanak.

A jelentés ezután még az elviselhetetlen jegyadóval indokolja a részvétlenséget. Az állam a kisebbségi színházak jegy árából 26 százalékot von le. Míg a román nyelven tartott színházi előadások maximális jegyadója 13 százalék, addig a kisebbségi nyelven tartott színházi előadások minimális jegyadója több, mint a jegyek árának negyede. Míg a béke éveiben nem volt jegyadó, de volt tekintélyes állami szubvenció, addig most elbírhatatlanul magas a kincstári járulék, ellenben a kisebbségi színházak nem részesülnek semmi állami támogatásban. A kisebbségi nyelv valóságos büntetése ez. Sulyos sérelemként említi a jelentés továbbá azt is, hogy az állam, amely eléggé nem dicsérhető áldozatkészséggel évi 120 millió lejjel támogatja a színészetet, egyetlen banit nem juttat a kisebbségi színházaknak. Holott nem vitatható, hogy a 120 millió tekintélyes részét a kisebbségi polgárok adóiból adja a kincstár a színészetnek. Szomorúan állapítja meg továbbá, hogy nemcsak a színházi előadásoknak nem volt közönségük, de még az olyan ragyogó nevek is, mint Bartók Béla, a Rose-querett, Helge Lindberg, Dohnányi és Telmányi nagyon is gyér széksorok előtt tartották meg koncertjüket.

A statisztikai részben a következő figyelemre méltó adatokat találjuk:

A lefolyt évadban a színház összesen 406 előadást tartott. Ebből 206 esti, 105 délutáni, 20 ifjúsági, 9 éjjeli és 6 délelőtti előadás volt.

Premiére 37 volt. A premiérek műfaj szerint így oszlottak meg: Dráma, vígjáték, énekes vígjáték 25, operette 12. A bemutatott új darabok közül legtöbb előadást ért meg: Cirkuszhercegnő (23), Akáczfavirág (16), Muzsikus Ferkó (14), a Noszty fiu esete Tóth Marival (10), Játék a kastélyban (9), Párisi kirakat (8).

Cakkok és monogrammok

a legutolsó divat szerint készülnek
Rövid idő alatt sikerül bebizonyítani, hogy a

Glück A.

bélyegzői

és gyártmányai legjobbak, legszelbék és legolcsóbbak. Cluj, Calea Regele Ferdinand (v. Ferencz József-ut). Szigurancaival szemben

A sékelért dolgozik Niszan és Ijjar hónapjaiban minden cionista.

Nincs érdekesség híján az a statisztikai összeállítás sem, amelyből kiviláglik, hogy a színház lázas munkájában melyik tag hányszor játszott. Aldor Juliska 64 előadásban játszott, Dajka Margit 115-ször, Izsáky Margit 41-szer, Karácsonyi Ili 67-szer, Köszegi Margit 161-szer, Laczkó Aranka 93-szor, Lengyel Irén 91-szer, Marsi Gizi 93-szor, Miklóssy Margit 158-szor, Neményi Lili 118-szor, Székelyhidu Adrienne

85-ször, Poór Lili 62-szer, Forgács Sándor 84-szer, Hoykó Ferenc 113-szor, Ihász Aladár 233-szor, Izsó Miklós 179-szer, Kemény László 134-szer, Kozma Hugó 237-szer, Lantos Béla 167-szer, Leővey Leó 236-szor, Mester Tibor 151-szer, Mihályffy László 251-szer, Selmecei Mihály 248-szor, Tolnay Andor 149-szer, Váradny Miklós 10-szer, Szentgyörgyi István 11-szer játszott.

A máramarosi zsidó nyomor országútján

Felderítő uton a máramarosi zsidó nyomortanyákon

Sighet-Máramarossziget, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A máramarosszigeti nyomorról beszélni most már ugyyszólván közhelyszámba megy. Annyit és annyiszor irtunk már erről a nyomorról, hogy szinte azt hinné az ember, semmi újat nem lehet róla írni. Pedig lehet, még pedig megdöbbentő példákkal illusztrálva.

A nyomor, amely eddig csak a külvárosok viskóiban tombolt, most már felhúzódott a város belső házai felé is. A máramarosszigeti karitatív zsidó egyesületek, élükön a nőegylettel, a napokban újra felderítő utat rendeztek a zsidó nyomoruság legkirívóbb példáinak felkutatására.

Az Uj Kelet munkatársa a felderítésben résztvevő dr. Junger Lázárnét, Fuchs Edénét és Jakobovits Imre főtitkárt szintén elkísérte utjára. A dickensi tollra méltó nyomor sötét konturjait itt próbáljuk egy-két sötét vonallal felvázolni.

A razzia áldozata

Az *Einhorn-familia* az Alsó-kertalja-utca 6 szám alatt lakik. A hajdan jobb napokat látott szerencsétlen familia egy putriban lakik, amelynek belsejében négy apró, meztelen gyermek játszik, mialatt a teljesen béna apa, akit sulyos tuberkolózis emészt, a piszkos ágyon kinlódik.

Az apa ereje megfeszítésével meséli el a sötét tragédiájának részleteit. Ezelőtt egy évvel Kolozsvárra utazott munkát keresni. Kétnapi hiábavaló keresgélés után egy éjszaka a razzia útjába került s miután nem tudta magát igazolni, bevitték a rendőrségre, ahol egy sötét, piszkos cellában két hétig volt elzárva és csak akkor engedték szabadon, amikor Szigetről megjött az értesítés, hogy odavaló lakos. A nedves cella-levegő azonban végleg aláásta anélkül is megrendült egészségét s mire az öreg Einhorn Szigetre visszaérkezett, már csak haldokló feleségét találta otthon, aki rövidesen meg is halt. Ő maga is ágyának esett és azóta kinnal, verejtékekkel tengeti életét, míg négy meztelen gyermeke a naiv gyermekség öntudatlanságával hancurozik halálos ágya előtt...

A nyomoron a szerelem sem segít

Pár házzal feljebb az öreg *Goldenberg* Náthán vityillója áll. Fekete pápaszemet hordó, fehér szakállu aggastyán *Goldenberg* Náthán. Amikor belépünk, éppen zsolttárok áhitatos mormolásába van elmerülve, mialatt ruhájába két aranyhajú leánygyermek csimpaszkodik és egy darabka kenyérről könyörög. A szoba belső részében egy rozoga ágyban fiatal, széparcu asszony fekszik, kinek arcát lángvörösré izzítja a magasfokú láz.

Goldenberg Náthán valaha jelentős szerepet játszott a szigeti iparostársadalomban. Jómeneleli bádógosmühelye volt a Fötéren és szakmájában első embernek ismerték. Első felesége halála után egyszerre mintha minden megváltozott volna, üzlete rosszul kezdett menni, egyre mélyebbre csuszott a nyomor lejtőjén s lassanként odáig súlydott, hogy egykori tanulójánál kellett munkát vállalnia.

Mintegy harminc-negyvenévi özvegység után, ezelőtt hat évvel *Goldenberg* Náthán öreg szíve szerelemre gyuladt egy fiatal, huszonhatéves leány iránt, akit el is vett feleségül. Az első meddő házasság után, második felesége két gyönyörű szép gyermek apjává tette. A gyermekáldás azonban nem hogy fokozta volna megélhetési lehetőségeit, hanem még az eddigi falatot is kiütötte szájából a sors. *Goldenberg* az utóbbi két évben teljesen munkaképtelenné vált és a kis család a fiatal asszony keserves munkájából tegette életét. A sulyos munkában azonban a gyöngye asszonyi fizikum összeroppant s most sulyos betegen ő is az ágyat nyomja. A szerelem és az önfeláldozás sem segített...

Ami megmaradt: egy temetői esküvő emléke

Friedler Józsefné szörnyű nyomorának sötétjét egy fantasztikus történet emlékeivel igyekszik megszínesíteni. Azzal kezdi történetét, hogy családjának nyomora a szigeti hitközség szegényére van, mert hiszen — úgy erősegeti, mintha tényleg lenne ebben a fantasztikumban, — ő és urának áldozatkészsége mentette meg tíz évvel ezelőtt sulyos csapásoktól az egész hitközséget. Tíz évvel ezelőtt ugyanis nagy járvány pusztított végig Máramarosszigeten.

— Ebben az időben, — meséli *Friedlerné* — egy gazdag zsidó családnál szolgáltam, amelynél férjem is alkalmazásban volt. Itt melegedtünk össze, el is jegyeztük egymást, de a házasságot napról-napra halasztottuk. A járvány akkoriban négy-öt embert pusztított el naponta. Ekkor a rabbi engemet és férjemet magához hivatott s rábeszélte arra, hogy haladéktalanul menjünk egybe, még pedig éjjel a zsidó temetőben, mert ha ezt megselekesztjük, akkor a járvány elvonnul a város feje felől. Eleinte hallani sem akartunk erről, később azonban a hitközség kecségető ajánlatainak felülve, megtartottuk esküvőnket a temetőben, az egész város zsidóságának jelenlétében. Esküvőnk után a járvány tényleg meg is szűnt, de róluuk mindenki megfeledkezett. És most hiába várjuk nagy nyomorunkban önfeláldozásunkért a jutalmat...

Ime néhány epizód, kiragadva a sötétebből sötétebb, vigasztalanabb példák özönéből. *Friedl Miksa*

Kottát most vegyen,

Lepage tól, Cluj, mert a mai kedvező valutaállás mellett a kották feltűnően olcsók. Kérjen jegyzéket.

Fényképészek, amatőrök

fényképészeti cikkeket legolcsóbban a **Bernát** papírosruházatban szerezhetik be. Cluj, (Kolozsvár) Fötér 29.) Kérjen árjegyzéket. A világhírű *Imperial* lemezek gyári lerakata

Lo pohó

Annyira hoz minden őszinte s lási alkalmat ez szerezte meg az doni angol-fran pohárköszöntője szabad hinnünk azáltal higyük, elkövet a béke

Lord Derby mégsem az, hog a Népszövetség jőzan, gondolko meg magának a köntőrfalazás nében kulminál tő őszinteségben. I nincsen itt, azt pár millióan tud ak'knek vannak nek illuzióik.

A pohárkösz annak megállap nincsen itt. A hanem egy más megállapítása, h kitűnően fel va tudatában, hog nyekában várha vetelét, hog m ezt a várva vár nak tetsző vend

Ami a pohá lord Derby nem megállapításban sze van Mert e derbyi nyiltsága bármelyik állam mondhatná a na

Ha Anglia t tetőtől talpig f ország hasonlóa ország is, mely hívei a békének addig, míg a l szöba. Mert ak mindjárt utópiá örök békét már lefegyverzést, az

A ráció nin szójátékkal élj van, mert a né és a Népszövetség örökbéke-ábránd egész speciális ő guszusuk szeri Ennek az ideáln furcsa magra ak minden örökbé lom tulajdonkép olya szuprema teremtetés, me tukmalhatja a n tannicumot, vag vabb. Ez az imperialista ért jelentését százs — bizony — sz den — népszöv

segen kívüli — meghódította a ját, de korántse Mert a valóság nek bevezetőjéb még messze van közelebb van eg

Paradoxonna doxon, hog en legdivatosabb je örökbékeért lesz lamférfiak ment hog még hábo mus nélkül. Ez is a jelszavakra az örökbéke is létre s ennek az hekatombából

Lord Derby pohárköszöntője

Annóra hozzászoktunk a hazugsághoz, hogy minden őszi szó felvidít bennünket. A vidulási alkalmat ezuttal Lord Derby, angol mágus szerezte meg az európai embereknek, aki a londoni angol-francia társaság ülésén elhangzott pohárköszöntőjében kijelentette, hogy nem szabad hinni az örök béke eljöttében, mindazáltal higgyük, hogy a Népszövetség mindent elkövet a béke megóvására.

Lord Derby őszi ember, de annyira mégsem az, hogy beismerné: ő maga nem hisz a Népszövetségben. Ő a tényekben hisz és egy józan, gondolkodó főúr függetlenségével engedi meg magának azt a luxust, hogy gondolatait köntőrfalazás nélkül adja tudomásunkra. És ebben kulminál történelmi jelentősége. Éppen az ősziességben. Mert hiszen, hogy az örök béke nincsen itt, azt Lord Derby kívül még egy pár millióan tudják ezen a világon, olyanok is, akiknek vannak és olyanok is, akiknek nincsenek illúziók.

A pohárköszöntő azonban nem merült ki annak megállapításában, hogy örök béke még nincsen itt. A magva a köszöntőnek nem is ez, hanem egy másik megállapítás volt. Annak a megállapítása, hogy — hála Istennek — Anglia kitűnően fel van fegyverezve és boldog annak tudatában, hogy villogó-csillogó armatúrák árnyékában várhatja meg a prófétai korszak eljövését, hogy majdan illő sortűzzel fogadhassa ezt a várva várt, de eljövetelekor is szokatlannak tetsző vendéget.

Ami a pohárköszöntőnek ezt a részét illeti, Lord Derby nem volt olyan eredeti, mint annak megállapításában, hogy az örök béke még messze van. Mert ezeket a szavakat, ha nem is Derby nyíltsággal, de benső beismeréssel Európa bármelyik államférfia elmondhatta volna és elmondhatná a napnak minden szakában.

Ha Anglia boldog annak tudatában, hogy tetőtől talpig fel van fegyverezve, Franciaország hasonlóan boldog lehet, de sőt Olaszország is, mely államok mindannyian rajongó hívei a békének, sőt az örök békének, de csak addig, míg a lefegyverzés ügye nem kerül szóba. Mert akkor mindjárt baj van. Akkor mindjárt utópiát emlegetik. Érdekes, hogy az örök békét már nem tartják utópiának, de a lefegyverzést, azt igen. Hol itt a ráció?

A ráció nincs sehol, de hogy egy találó szójátékkal éljünk, a nációkkal baj van. Baj van, mert a népek, benne a Népszövetségben és a Népszövetségen kívül, egy egészen speciális örök béke-ábrándot teremtettek maguknak, egy egész speciális örök béke-ideált, melyet saját népi gasztusuk szerint szeretnének megteremteni. Ennek az ideálnak burkát, ha felfejtenők, igen furcsa magra akadnánk benne. Rájönnénk, hogy minden örök béke-ábrándot kergető nagyhatalom tulajdonképpen nem akar kevesebbet, mint olyan szupremáciának és hegemoniának megteremtését, mely által minden más népre rátkunálhatja a maga képére alkotott Pax Britannicumot, vagy Pax Galliciumot és így tovább. Ez az örök béke-szomjazásnak olyan imperialista értelmezése, mely Lord Derby kijelentését százszázalékban támasztja alá és — bizony — szatirikus melléklöngőt ad minden — népszövetségen belüli, vagy népszövetségben kívüli — pacifizmusnak, mely lassanként meghódította a politikai szónokok frazeológiáját, de korántsem hódította meg a valóságot. Mert a valóság a Lord Derby pohárköszöntőjének bevezetőjében van, hogy t. i. az örök béke még messze van, de — tegyük hozzá — annál közelebb van egy új világháború korszaka.

Paradoxonnak hangzik, pedig nem is paradoxon, hogy ennek az új háború korszaknak legdivatosabb jelszava a pacifizmus, a harc az örök békéért lesz. Mert az emberiség és az államférfiak mentalitása odáig fejlődött ma már, hogy még háborút sem lehet kezdeni pacifizmus nélkül. Ez mindenesetre haladás, legalább is a jelszavakra vonatkozólag. A jelek szerint az örök béke is evolucionális uton jöhet csak létre s ennek az evolucionációnak lépcsőfokait új hekatombákból kell és lehet csak megépíteni.

Ezért és csakis ezért érthető az a nagyarányú fegyverkezés, amelyre — Angliáról szó van — Lord Derby olyan mély elégtelenséggel mutatott rá. És végül is, a dolgok végső értelmezésében egészen mindegy, hogy milyen eszközök és módok igénybevételével jön létre az örök béke, a fő, hogy létre jöjjön végre. Valószínű, hogy Lord Derby is így gondolta.

Hogy a népek egyszerű fiai, vagy álmodozó széplelkek nem egészen így gondolják, az természetesen nem vehető figyelembe. Megszoktuk, hogy az államférfiak legyenek okosak helyettünk, akik mindig csak javunkat akarják. Az örök békét. A la Derby. A népeknek igazán siettetniük illene, hogy egy végső, hatalmas világháborúban bebizonyíthassák érettségüket a pacifizmusra. Mert egy legközelebbi világháború után most már igazán csak az következhet el, függetlenül a Népszövetségtől. És függetlenül attól a vágytól, mely a legnagyobb népek államférfiainak lelkét eltölti, hogy ők legyenek a világ béke imperialistái. Hogy nekik

A kantoni kormány már hajlandó az elégtelenedésre a nankingi eseményekért

London, május 11. A „Daily Telegraph“ híradása szerint Csen kantoni külügyminiszter, aki eddig az angol ultimátummal szemben a legmerevebb álláspontot képviselte, hajlandó engedékenyebb politikát követni Angliával szemben. Állítólag kijelentette, hogy a kormány hajlandó a nankingi eseményekért teljes kárpótlást adni és a hankai kormány ezentúl fokozottabban fordítja majd figyelmét az idegenek megvédésére.

Csinghaj, május 11. A legutóbbi jelentések szerint Csan-Kaj-Sek tábornok, a kantoni felkelők nacionalista szárnyának vezetője, megverte a hankaiak kommunista hadseregét, amely teljes rendben Nancsang felé vonult vissza. Ezzel egyidejűleg Pekingből azt a közlést teszik, hogy a Csang-Cso-Lin kormánya által Pekingben letartóztatott orosz foglyokat átadták a törvénytörési hatóságoknak.

Cuza felszólította a kormányt, hogy a Ligából kizárt képviselőket fosszák meg mandátumaiktól

(Bucuresti-Bukarest, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jassii és bukaresti antiszemita kongresszus közötti antagonizmusnak hullámai ma újabb fázishoz értek. Tudvalevő, hogy még a Bukarestben kongresszuszó ellen-cuzisták megelégedtek azzal, hogy Cuzához egy ünnepélyes felhívást intéztek, amelyben felszólították, hogy térjen vissza a törvényesség útjára, addig a Cuzához tartozó kis frakció jassii kongresszusa éleshangu határozattal zárta ki a Keresztény Nemzetvédelmi Ligából a disszidenseket.

Ennek a határozatnak annál nagyobb jelentősége van, mert a Keresztény Liga parlamenti

Jacobus
kelmefesték
gyapjú felgyapjú gyapot
selgem felselyem kelmek
festésére
Vezérképviselő Romániában
IS KOFFLER & CO
Bucaresti Oiluz N°5

jusson a dicsőség hegemoniája, mely megteremtette a szinte temetői csenddel áthatott békét! Az örököt. (s. l.)

Nem függesztették fel a lakásrekvirálást

A rekvirált lakások bérét és béremelését továbbra is egyeshbizottság állapítja meg

(Cluj-Kolozsvár, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban egyes kolozsvári lapok azt adták hírül, hogy a belügyminisztérium rendeleti uton ideiglenesen beszüntette a vegyes rekvirálóbizottság működését. A hír, amely a lakosság körében érthető megnyugvást keltett, nem bizonyult azonban valósnak. Erre vonatkozólag a vármegyei prefektus, mint a rekvirálóbizottság elnöke, a következő hivatalos kommunikét adta ki a lapok részére:

„Ellentétben egyes helyi lapokban megjelent azon hírrel, hogy a köztisztviselők és katonatisztek részére történő lakásrekvirálásokat beszüntették, amely hír nagy riadalmat okozott a rekvirálóbizottság tulajdonában lévő hivatalnok körében, valamint kapcsolatban a rekvirálásokról és az új lakbértörvényről irt riasztó hírekhez fűzött kommentárokkal, van szerencsénk másolatban megküldeni a belügyminisztérium 1073?—927. számú távirati rendeletét, amelyet május 9-én kapott a bizottság tudomásulvétel végett. Kérjük, sziveskedjenek b. lapjukban azt leközlölni, mert a köz érdekében áll, hogy vége legyen az eddigi félreértéseknek ezen a téren.“

A másolatban megküldött belügyminiszteri rendelet május 7-én kelt és a következőket tartalmazza:

A tiszték és közhivatalnokok részére történő lakásrekvirálás új szabályrendeletének megjelöléséig, a jelenlegi bizottságok továbbra is

tagjai kivétel nélkül a bukaresti kongresszuson vettek részt és a jassii kongresszus valamennyiüket kizárta. Az új választójogi törvény pedig olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelynek értelmében az a képviselő, aki pártját elhagyja, vagy pártjából kizárják, elveszti mandátumát. Cuzu ma délelőtt erre a paragrafusra való hivatkozással felkereste Averescu tábornokot és mint a Liga elnöke felkérte, hogy az annak idején a Liga listáján megválasztott és most kizárt képviselőket fosszák meg mandátumaiktól. A miniszterelnök egyelőre nem adott választ Cuzu felszólítására.

ugyanazon szabályok szerint fognak rekvirálni, mint a múltban, mert működésük semmilyen összefüggésben sincs a lakbérleti szerződések meghosszabbításával. A távirati rendeletet Bucsan államtitkár írta alá.

Erre a távirati rendeletre való hivatkozással a kolozsvári vegyesrekvirálóbizottság ezton is közli az érdekeltekkel, hogy a rekvirált lakások bérét és bértöbbletét ezton is kizárólag ez a bizottság fogja megállapítani a rekvirálási törvény alkalmazásáról szóló végrehajtási utasítás és a vonatkozó miniszteri rendeletek értelmében.

Kolozsvár legnagyobb zeneeseménye ebben az évben kétségtelül a május 14-iki
szombati diszeadás a i-
kor a Román Operában
Pietro Mascagni
a világhírű zeneszerző fogja dirigálni saját operáját, a „Parasztbecsületet“ s ezenkívül szimfonikus koncert szerepel az est műsorán, melyen Mascagni többi darabjainak részleteit mutatják be

Hirdessen az Uj Keletben

...sor
...kezdeté
...kor d. u.

Forgács Sándor
...r, Ihász Aladár
...Kemény László
...er, Lantos Béla
...er, Mester Tibor
...1-szer, Selmezi
...r 149-szer, Vá-
...yi István 11-szer

gútján

névi özevegység
denberg Náthán
egy fiatal, hu-
el is vett fele-
után, második
gyermek apjává
nem hogy fo-
tóségeit, hanem
tette szájából a
t évben teljesen
s család a fiatal
tegette életét. A
gyöngye asszonyi
súlyos betegen ő
em és az önfel-

gy temetői esküvő

nyomorának ső-
ténét emlékeivel
tal kezdő történe-
ra a szigeti hit-
rt hiszen — úgy
be ebben a fantasz-
kezettségére men-
nyolcs csapásoktól
el ezelőtt ugyanis
régig Máramaros-

eséli Friedlerné —
plgáltam, amelynél
Itt melegedtünk
t, de a házasságot
járvány akkoriban
naponta. Ekkor
magához hivatott
léktalanul keljünk
ó temetőben, mert
or a járvány elvo-
einte hallani sem
aban a hitközség
ve, megtartottuk
egész város zsidó-
nk után a járvány
nk mindenki meg-
várjuk nagy nyo-
t a jutalmat...

gadva a sötétebnél
ztalanabb példák
Fried Miksa

gyen,

mert a mai ked-
lett a kották fel-
en jegyzéket.

amatörök

t papirosáruháza-
ban szerezhetik
Kérjen árjegyzé-
zek gyári lerakata

A kiviteli vámok elfőrtését és hitelkedvezményeket követelnek a fűrészáruexportőrök

Lezajlott a fatermelők országos kongresszusa. Cezar Popescu egyedül fogja befejezni a román-olasz kereskedelmi tárgyalásokat

(Bucuresti-Bukarest, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány gazdasági bizottsága ma ülést tartott Garoflid miniszter elnökletével. Popescu Cezar ismertette az olasz-román kereskedelmi tárgyalások stádiumát és referált az egyes vitás kérdésekről. A bizottság felhatalmazta Popescut, hogy utazzék vissza Rómába és folytassa a tárgyalásokat egyedül, a delegáció többi tagjai pedig térjenek vissza az országba.

A bizottság azután az épületfagyárosok memorandumát tárgyalta, amely rámutat arra, hogy a lej emelkedése paralizálta a fa-exportot és kéri az épületfa kiviteli vámjának, valamint a kiviteli illetékek teljes megszüntetését és ezenkívül hitelkedvezményeket a Banca Nationala utján.

A memorandumot a fatermelők országos kongresszusa állította össze, amely vasárnap zajlott le Bukarestben. A kongresszus a legalaposabb panaszok városágos láncolata volt, amelyeket 749 fűrészüzem nevében H. Brauner adott elő. A tanácskozások eredményeképpen a kongresszus határozati javaslatot fogadott el, amely követeli a termelési költségek fokozatos csökkentését, a valuta stabilizálását, a fűrészáru fuvardíjak legalább 50 százalékos azonnali csökkentését, az exportilletékek teljes eltörlését, valamint a közlekedésügyi minisztérium, a vármegyék és községek által szedett külön illetékek megszüntetését, végül, hogy a forgalmi adót a számlákban feltüntetett tényleges eladási árak után kelljen fizetni.

Valamennyi politikai párt szolidaritásának jegyében zajlott le a parlament ünnepi ülése

Felemelő ünnepségekkel ütték meg az egyesülés ötvenéves évfordulóját

(Bucuresti-Bukarest, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A május 10-iki nemzeti ünnepet az egész országban egyforma lelkesedéssel ünnepelték meg. Ez évben a szokásos katonai díszszemlék, amelyek mindannyiszor emelték az ünnepség külső pompáját, elmaradtak. Bukarestben a hajnali órákban huszonegy ágyulövés jelezte az ünnep bekövetkezését.

Délelőtt fél 11 órakor vette kezdetét a pátriarcha székesegyházában az ünnepélyes Tedeum, amelyen az ország magas közigazgatási és katonai funkcionáriusain kívül, hatalmas tömeg vett részt. A szertartást Miron Christea pátriarcha celebrálta,

amelynek befejeztével a tömeg átvonult a parlamentbe.

A parlament folyosói zsúfolásig tölve voltak, hasonlóképpen a képviselői padok is. Csaknem valamennyi képviselő és szenátor résztvett az ülésen.

A diplomáciai kar, a diplomaták részére fenntartott páholyban foglalt helyet, a tábornokok kara a miniszteri padok mögött kapott elhelyezést.

A kormány tagjai Averescu miniszterelnök vezetésével vonultak be az ülésterembe. Averescu tábornok, akít a király az egyesülés ötvenedik évfordulója alkalmából az 1-ső huszárezred tulajdonosává nevezett ki, tábornoki uniformisban jelent meg.

A miniszterelnök felolvassa a trónbeszédet

Fél 12 órakor Coanda tábornok, a szenátus elnöke nyitotta meg az ülést, majd átadta a szót Averescu tábornoknak, aki zugó tapsvihar közepette, a következő trónbeszédet olvasta fel:

„Szenátor Urak, Képviselő Urak! Nemzetünk történelmében a mai nap ünnepet jelent. Ma van 50 éve a függetlenség proklamálásának. Magasztos pillanata ez népünk múltjának. 5 évtizeddel ezelőtt volt az a nagy nap, amikor eldőlt a mi sorsunk. Az egyesült fejedelemségek feloldották a mostoha elnyomás bilincseit és férfiasan a teljes függetlenség útjára léptek. A függetlenségi deklaráció a modern Románia kereszteselési aktusa, a mai etnikai határok között egyesült nemzet egyesülésének legelső alapja.

Fejezzük ki hálánkat elődeink iránt, akik megértették az idők szavát és ébren tartották a nemzet büszkeségét, vérrel pecsételve meg a függetlenség kezdetét. Ők a nemzet lelkiismeretében a hazánk ragyogó példái maradtak.

Nem szabad ma elfelejtenünk az európai nagyhatalmakról sem, amelyek ezelőtt ötven évvel nemes készséggel, egy nagy elvet megvédelmezve, nemzetközi feladataik élére helyezték a román problémát és megadták nekünk a lehetőséget, hogy a szabad államok sorába álljunk.

A mult áldozataiból fonódik a jövő dicsősége. Meg vagyok győződve, hogy semmi és senki nem fogja a mai Romániát elmozdítani arról a helyről, amelyhez joga van a világ térképén. Végkép elhelyezkedtünk határaink között, amelyeket a többi népek respektálnak és kell is, hogy respektáljanak.

A trónbeszéd ezután Károly király és Erzsébet királyné emléket méltatja, rámutatva arra, hogy a dinasztia gyökerei fokozatosan és állandóan a nép lelkéből nőnek ki, majd így folytatja:

Felidézve a mult nagy árnyait, fohászokodom a Mindenhatóhoz, támogassa Önöket a tökéletesítés munkájában és kívánom, hogy a mult ülészokról megmaradt munkát kiegészítsék és befejezzék.

A rendkívüli ülészakot megnyitottak nyilvánítom.

Ferdinand s. k.

Az ötvenéves forduló

A miniszterelnök a királyi kézirat felolvasása után hosszú beszédben méltatta a történelmi évforduló jelentőségét.

Részletesen ismertette az 1877-iki eseményeket

és az akkori parlament május 9-iki ülését, amelyben proklamálták az ország függetlenségét.

Végül határozati javaslatot olvas fel, amely az elismerés és hála adóját rója le az elődök iránt, akik ma ötven éve a nagy munkát elvégezték. Hódolatát fejezi ki Károly király és ama nagy hazafiak emléke iránt, akik ennek az országnak biztos alapjait vetették meg. Hódolatát fejezi ki a munka folytatója, Ferdinánd király iránt. (A megjelentek felállva percekig frenetikusán tapsolnak.) Utódaink sohasem fogják elfelejteni Ferdinánd királyt. A mult nagy történelmi alakjaihoz és Károly királyhoz száll hódolatunk és egyuttal kívánunk egészséget és hosszú, hosszú életet királyunknak, Ferdinándnak. Éljen Öfelsége a király és a királyné! (Percekig tartó lelkes éljenzés és taps.)

A többségi és kisebbségi pártok szónokai

Averescu szavai után a szenátus elnöke felhívta a pártok vezetőit, hogy olvassák fel pártjuk deklarációját.

Bratianu Vintila felolvassa a liberális párt deklarációját. Magasztalja az elődöket, akik előkészítették a Ferdinand király által megvalósított művet. Hálánkat fejezzük ki a hősök iránt, akik elestek Bulgária harcmezéin. Gondolatunk ahhoz száll, aki szimbolizálja nemzeti aspirációinkat: Ferdinand királyhoz. (Hosszantartó taps, a kamara és a szenátus tagjai felállva éljenzik az uralkodót.)

Maniu Gyula nemzeti parasztpárt nevében szintén deklarációt olvas fel. Rámutat arra, hogy a nemzeti gondolat felébredése az akkor még különböző ellenségek által elnyomott területek románságánál a függetlenség proklamálásának időpontjától kezdődik. 1877 május 10-ike után Erdély házaiban Trajan és Decebal képei mellett Károly király és Bratianu Jon képei jutottak. Hódolatát fejezi ki Ferdinánd király iránt. A nemzeti parasztpárt kívánja, hogy a népet demokráciával erősítsék. Háláját fejezi ki az ösök irányában és elfogadja a kormány határozati javaslatát.

Jorga Miklós a Nemzeti demokrata párt részéről szólal fel, magasztalja Károly királyt, minisztereit és a népet, amely mindent feláldozott a hazáért és nem követelt ezért semmit. Hosszu életet kíván az uralkodó párnak.

Dr. Lupu a parasztpárt nevében beszél. Hódolatát fejezi ki I. Károly király és az akkori poli-

tikai vezérek iránt és elfogadja a javaslatot.

Coanda szintén magáévá teszi Averescu tábornok rezolúcióját. Felolvassa a Keresztény Liga deklarációját, amely háláját fejezi ki az előbbi generációk iránt és követeli, hogy a politikai függetlenség után a gazdasági és kulturális függetlenség is kivívassék.

Sándor József: Minden ünnep között a legszébb a szabadság ünnep. Mi romániai magyarok, szeretettel és őszinte szabadságérzéssel csatlakozunk ehhez az ünnepséghez, amelyet annak a korszaknak emlékére ülnék, amikor Románia lerázta az izlam igáját. Csatlakozunk azzal a gyónással, hogy mi nem akarunk mást, mind rendet és igazi hamisítatlan szabadságot és csak két ellenségünk van: a zsarnokság és az anarchia. A mai nap jelentse azt, hogy itt megvalósult egy állam, ahol nincs helye a rablásnak és a hazugságnak. A magyar párt nevében kiáltunk mi is: éljen a király, a rend és a szabadság. (Taps.)

Dr. Hans Otto Róth a németek nevében olvas fel deklarációját.

Megszavazzák a határozati javaslatot

Negulescu a néppárt nevében tartott beszédet és rámutatott arra, hogy Románia összes lakosainak szolidaritása jutott most kifejezésre a nagy nemzeti aktusok iránt. Ez képezi a román nép igazi erejét. A néppárt a történelmi mult leghűbb tisztelője. Beszéde végén élteti a királyt. (Taps.)

Coanda elnök is rámutat valamennyi párt szolidaritására, majd szavazásra teszi fel a kérdést.

A törvényhozás Averescu határozati javaslatát egyhangu felkiáltással megszavazta.

Coanda: Kiáltjuk még egyszer: Éljen a király és a dinasztia! (Hosszantartó éljenzés és taps.) Az ülést ezennel berekesztem.

Ma este Bukarestben a Nemzeti Színházban volt diszlocadás, majd fátylászmenetet tartottak a kivilágított városban.

A parlament rendes munkáját ma, szerdán délután 3 órakor kezd meg.

A kolozsvári ünnepélyek

Tegnap ünnepelték meg Kolozsváron is a román nemzet nagy ünnepét, az ötvenéves egyesülési ünnepet, amely alkalommal a szokásos katonai parádés és ünnepélyes felvonulások elmaradtak. Az ünnepségeket csak templomokban és az iskolákban tartották meg. Az összes kolozsvári templomokban csendes Tedeumot tartottak, amelyen nemcsak a polgári és katonai hatóságok fejei, hanem az iskolák tanulóifjúsága is megjelent. Az ünnepi istentiszteletek után egy a román, valamint a kisebbségi iskolák ünnepséget tartottak, a tanulóifjúság előtt méltatták a nap jelentőségét. A vármegyeházán az ünnepi recepció szintén elmaradt.

Párisban is ünnepelték az ötvenéves évfordulót

Páris, május 11. A párisi román kápolnában tegnap ünnepélyes Tedeum volt Románia függetlenségének 50 éves jubileuma alkalmából. Megjelentek Diamandi párisi követ, a diplomáciai kar, a kormány képviselői és a párisi román kolónia teljes számban. Hétfőn este a szövetségi Unió adott nagy bankettet, amelyen a politikai, irodalmi és társadalmi előkelőségek sorában megjelentek Leygues, Herriot, Bokanovski és mások.

Berlin, május 11. Stresmann külügyminiszter tegnap megjelent a román követségen és átnyújtotta szerencsekívánatait a függetlenségi proklamáció 50 éves évfordulója alkalmából. Ugy Berlinben, mint a többi külföldi román követségen ünnepélyes recepció volt.

Akar-e egyszerre meggazdagodni?

A csehszlovák állami osztálysorsjáték főhúzása (V. oszt.) már f. é. május hó 17-én kezdődik, mely alkalommal több mint 51 millió csehszlovák korona nyeremények kerülnek kisorsolásra, miért is ajánlatos jelzett sorsjegyeket az Ungár Bankháztól, Kosice (Kassa) Malom ut 20. mielőbb megrendelni. A sorsjegyek árai: 1/8 50 c. kor. 1/4 100 c. kor. 1/2 200 c. kor. 1/1 400 c. kor. Minden második sorsjegy nyer. Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál nevezett bankház.

Nagyar

ÁHÍGOL

(Budapest, máj. 11. A budapesti arányu huspanamát bűnygyben letartózt igazgatót, Kis Károly tal igazgatóját, Szta tes vezetőjét és Föl

A letartóztatott szerint óriási összeg kát. A család oly m tíz százalék megeng szörösét vették be a Román a család ug hust átvevő klinika huszállítást közvetl centuális hasznokat a megvizsgált köny len kiadási tételek hogy vesztegetési p

A rendőrség az amikor a klinika g

A mar

(Targui-Mures Uj Kelet tudósítójától) Tódott és a késő felemelő aktus k erdélyi Barisszia-sz ciája. A délutáni Hitchabrutok jelen végeztével leszög zsidó munkateljesi alapok támogatás vásárhelyi, a dicső Barissziák vezette

Ezután a konf megadta a felmen gének, majd megl vita. Több hozzást ferencia:

a hebraizációs eddigi előmeneteli osztják a Barissziá lehetőséget biztosí a kulturbizotts kulturkiadványok záció története. H Ernő: a cionizmu nyozza elő, kötele fokozottabb terjes a szervezeti elöterjesztett alap amelyek a Barissz jait vettették meg

Hosszu vita fej nak az erdélyi H körül, végül is ug a külföldi testvé központ megszerve Giszkalay Ján cianak legfontosab tinai Barisszia-kv van hivatva lerak nek és dolgozna közös kvucában

Nagyarányu huspanamát leplezett le a budapesti rendőrség

Állítólag magas személyek is bele vannak keverve a panamába

(Budapest, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti egyetemi klinikákon nagyarányu huspanamát leplezték le. A rendőrség a bűnygyben letartóztatta Román-Reichenfeld József igazgatót, Kis Károlyt, az egyetemi gazdasági hivatal igazgatóját, Sztaricskai Istvánt, a hivatal helyettes vezetőjét és Földes Déla közvetítőt.

A letartóztatottak a rendőrség megállapítása szerint óriási összegekkel károsították meg a klinikát. A csalás oly módon történt, hogy Románék a tíz százalék megengedett haszon helyett annak ötszörösét vették be a klinika gazdasági hivatalától. Román a csalást úgy tudta végrehajtani, hogy a husz átvevő klinikai alkalmazottaknak, valamint a szállítást közvetítő Földes Bélának nagy százalékos hasznokat osztogatott. A könyvszakértő a megvizsgált könyvekben lépten-nyomon érthetetlen kiadási tételeket talált, amelyekről kiderült, hogy vesztegetési pénzek.

A rendőrség azt is kiderítette, hogy Földes amikor a klinika gazdasági hivatalában volt alkal-

mazva, ahol B. listára került, de megtartva összeköttetéseit, nyélbeüthette üzleteit a klinika és Román között. Földes minden szerdén fizette ki a vesztegetési pénzeket a klinikai alkalmazottaknak az Abházia kávéházban.

A szállított husz az első és felső átvevőknél vették át, ahol mindegyik helyen egy gazdasági hivatali tiszt és egy mézáros működtek közre, akik Románéktól kettőtől hat millióig terjedő rendes heti fizetést huztak. Sztaricskai ellenőr havonta nyolc tíz milliót kapott. Kis, a gazdasági hivatal igazgatója szintén busás dotációt huzott.

Román a rendőrség bizonyítékainak előterjesztésére megtört és beismerte a csalást. Földes csak annyit ismert be, hogy kisebb összeget kapott, mint azt Román állítja. Sztaricskai szintén beismerésben van, csupán Verbász István és Flink János klinikai mézárosok tagadnak. Büntény koronatanuja Dittler István, a szállító cég volt könyvelője, kihallgatásakor még meg nem nevezhető személyekre vonatkozólag kompromittáló adatokat mondott be, amelynek felderítése a nyomozás tovább folyik.

A marosvásárhelyi ifjusági konferencia határozatai

(Targul-Mures-Marosvásárhely, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn délután folytatódott és a késő éjjeli órákban, impozáns és felemelő aktus keretében nyert befejezést az erdélyi Barisszia-szervezetek negyedik konferenciája. A délutáni órákban folytatódott az egyes Hitchabrutok jelentései fölötti vita, amelynek végeztével leszögezte a konferencia, hogy a zsidó munkateljesítmény, kulturmunka és az alapok támogatásában a nagyváradi, a marosvásárhelyi, a dicsőszentmártoni és a petrosényi Barissziák vezettek.

Ezután a konferencia egyhangu szavazattal megadta a felmentvényt a Barissziák vezetőségének, majd megkezdődött a javaslatok fölötti vita. Több hozzászólás után elfogadta a konferencia:

a hebraizációs bizottság javaslatait, amelyek eddigi előmenetelük szerint három csoportba osztják a Barissziákat és fokozottabb tanulási lehetőséget biztosítanak számukra,

a kulturbizottság javaslatait, amelyek újabb kulturkiadványok (dr. Kohn Hillel: a kolonizáció története. Héber nyelvkönyv, dr. Marton Ernő: a cionizmus története stb.) kiadását irányozza elő, kötelezi a Barissziákat a „Noar“ fokozottabb terjesztésére és végül

a szervezeti vezető, Kasztner Ernő által előterjesztett alapszabálymódosító javaslatokat, amelyek a Barissziák demokratizálásának alapjait vették meg.

Hosszu vita fejlődött ki a külföldi Barissziáknak az erdélyi Hitachdutba való beinkadrálása körül, végül is úgy döntött a konferencia, hogy a külföldi testvérszervezetek számára külön központ megszervezését készíti elő.

Giszkalay János terjesztette elő a konferenciának legfontosabb javaslatát, amely egy palesztinai Barisszia-kvucca megteremtésének alapjait van hivatva lerakni. Palesztinában most is élnek és dolgoznak már barissziánusok, akik közös kvuccában dolgoznak. Ezeknek és a ké-

sőbb kimenő barissziánusoknak kívánt existenciát teremteni a kvucca-alap, amelynek súlyos megterheléseit az előadó, dr. Erdélyi Emil és Kasztner Rezső felszólalásai után odaadó lelkesedéssel vállalta a konferencia.

Ezután dr. Zwi Vilensky tartott rövid, de lendületes lelkesítő beszédet, amelyben különösen a héber kultúra iránti kötelességre hívta fel a konferencia figyelmét.

Éjjel fél kettőre járt az idő, midőn Hirsch Simon, a marosvásárhelyi Barisszia vezetője az új vezetőség választására delegált bizottság javaslatát előterjesztette. Az új vezetőség: Ros rison: Noszin Mór-mérnök, ros séné: Kasztner Ernő, ros sölisi Fritsch József, továbbá a vezetőbizottság: Gottlieb Lajos, Dénes László, Kasztner Rezső, Löbl Lajos, Péterffy Endre, Weimann Vilmos, Gottlieb Mendelt egyhangulag megválasztották jelentett ki a konferencia.

Az új vezetőség nevében Kasztner Ernő ros-séné mondott emelkedett hangú beszédben köszönetet a konferenciának a vezetőségnek szavazott bizalomért. Héberül köszönti dr. Zwi Vilenskyt, akit biztosít arról, hogy a Barissziák teljes erejükkel és odaadásukkal a zsidó nemzeti mozgalom szolgálatába állanak. A konferencia éjjel két órakor, emelkedett hangulatban a Hatikvah hangjai mellett ért véget.

Staniol

gyári raktár. Kérjen mintázott ajánlatot. Lepage, Cluj.

Megjelent az amerikai **Royal írógépnek egy-váltós portabelje.**
Kapható: Goldstein, Oradea. Standard, Cluj. Meteor, Timisoara írógépvalalatoknál

Poudre Ambree Morel

AT AMBREE MOREL PUDERT

Riváló minőségű, finomságú és illatú, mert mindenütt kedvelik. Fialakossá udvé teszi a bőrt. Egyszerű használat után nélkülözhetelenné válik az Ambree crem, puder és egyéb Morel készítmények használata.

az Ambree crem, puder és egyéb Morel készítmények használata után nélkülözhetelenné válik a bőrt. Egyszerű használat után nélkülözhetelenné válik az Ambree crem, puder és egyéb Morel készítmények használata.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági zászlóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
5687. Ijvár 10.
1927. május 12.

A Mizráchi és a vilá kongresszus Az Erdélyi Mizráchi-központ fölhívása

Alig három hónap választ el bennünket a XV-ik vilá kongresszustól és világszerte megkezdődött az agitáció a delegátus-választásokra. Ha mi itt Erdélyben azt akarjuk, hogy méltóképen legyünk képviselve ezen a kongresszuson, úgy minden halogatás nélkül meg kell kezdenünk a munkát, mert az új sékel-szisztéma folytán az ideai választások már egy rendes törvényhozó testület választásaihoz méltóan fognak lefolyni.

Ellentétben az eddigi rendszerrel, hogy az egyes frakciók delegátusainak száma az eladott sékelek számától függött, ma — hála az egységes sékelnek — minden a választók agitációjától függ.

Nem vitathatjuk most ezen rendszer helyességét, vagy hibáit, lehet, hogy bizonyos nevelő hatással lesz reánk, lehet, hogy a világszervezet presztizsének ártalmára lesz, ez mind most nem képezheti vita tárgyát. Most egy teendőnk van: teljes fegyelmességgel menni a harcra. Nem szabad az időt vesztegetnünk, tartsuk szem előtt, hogy legkésőbb június 10-ig a sékelek árával Londonban el kell számolnunk, tehát minden öntudatos cionista haladéktalanul be kell váltása a sékelt, hogy szavazati joga legyen a választáson.

A Mizráchira különösen nehéz feladatot ró az új szisztéma. Ha tehát a mizráchi méltóan akarja magát a kongresszuson képviseltetni — és kell, hogy akarja — úgy haladéktalanul minden erejét latba kell vetnie, a rendelkezésére álló időt jól ki kell használnia, minden helycsoport és ifjusági szervezet minden emberét mozgósítania kell, hogy minden Mizráchista idejekorán kiváltása sékelét s aztán fegyelmessé zárt sorokban járuljon az urnák elé, hogy mennél több Mizrachista-delegátust küldjünk a kongresszusra.

A Mizráchi Erdélyrészi Központja

— Az uralkodó ebédet adott az udvari méltóságok tiszteletére. Bukarestből jelentik: Ferdinand király tegnap délben ebédet adott az udvar katonai és polgári méltóságainak tiszteletére. Résztvettek ezenkívül a királyi család összes tagjai is.

— Radics István Mussolininál? Párisból jelentik: A reggeli sajtó az olasz-jugoszláv konfliktusról írva, annak enyhülését állapítja meg. A lapok állítása szerint Radics István hétfőn Rómában meglátogatta Mussolinit.

— A külügyminiszter elutazott a kisantant konferenciájára Bukarestből jelentik: Mitilineu külügyminiszter ma elutazott a kisantant joachimstali konferenciájára. Távolléte alatt Averescu tábornok fogja a külügyminiszteri teendőket ellátni.

— Óriási ciklon pusztított Amerikában. Newyorkból jelentik: A Missouri államban levő Poplar-buff város kereskedelmi negyedében óriási ciklon pusztított, melynek 100 halott és 250 sebesült áldozata van. Az anyagi kár többmillió dollár.

A nemzetközi

zenetanári almanach. Románia területéről a megfelelő adatokat a Lepage zeneműosztály gyűjti. Sziveskedjenek tehát a zenetanárok, képesített vagy hivatásos — iskolázott — zenészek pontos címüket és képesítési adataikat a Lepage-céggel, Kolozsvár, azonnal közölni.

A kamarában az ostromállapot megszüntetését kérték

(Bucuresti-Bukarest, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara délutáni ülésén Balázs Imre képviselő a gyorsított eljárásról szóló törvény azonnali hatályon kívül helyezését kéri.

Mirto nemzeti parasztpárti képviselő az ostromállapotnak az egész országban való megszüntetése ügyében interpellál. Kéri az ügyben a sürgősség

megszavazását, amit azonban a kamara többsége elvet. Florescu euzista a vasuti tarifa leszállítása ügyében interpellál.

Joanitzescu a tisztviselők fizetésének rendezését kéri.

Manoilescu közli, hogy a kormány már holnap beterjeszti az egységesítésről szóló törvényjavaslatot.

Amerika légi flottát küldött ki az eltűnt francia pilóták felkutatására

Sem az Atlanti-óceán átrepülésére vállalkozott két pilótáról, sem a Nyugat-Afrikából elindult Sain-Romanról nincs hír

Páris, május 11. Pár nappal ezelőtt jelentették, hogy két francia repülő: Nungesser és Coli, akik az Atlanti-óceán átrepülésére vállalkoztak, vihar következtében kénytelenek voltak a nyílt óceánon leszállani. Newyorkban és Parisban óriási az izgalom a francia repülő eltűnése miatt. Naponta rengeteg repülőgép kirkál szerte az Atlanti-óceán felett és keresi a két eltűnt pilótát. A washingtoni tengerészeti kormány utasította összes cirkálóit és torpedó-naszádjait, hogy álljanak készen az indulásra az eltűntek keresésére.

Egyidejűleg a francia kormány bizalmasan felkérte az amerikai kormányt, hogy Bertrand és Chamberlain nevű amerikai pilóták ne induljanak most utra az óceán átrepülésére, amikor a francia repülő katasztrófáját az egész francia közönség gyászolja és amelyet az amerikai pilóták utrakelése

mélyen sértene.

Páris, május 11. Nungesser és Coli francia repülőknél kívül a hat nappal ezelőtt Nyugat-Afrikából elindult Saint Roman repülőről sincsen semmi hír. A brazilai hajók és repülőpartok mindezekig biába kutatnak utána. Az amerikai kormány több hajót és repülőgépet küldött a francia pilóták felkutatására. A francia kormány intervenciójára és főleg az Óceánon dúló viharok miatt Bertrand és Chamberlain amerikai pilóták elhalasztották repülésüket. Az amerikai és franciaországi tengeri állomások állandóan kutatnak az eltűnt francia pilóták után, mindezekig azonban teljesen eredménytelenül. A repülőgépek konstruktorai szerint közepes benzinhatalmal mellett is az eltűnt pilóták csak ma reggel félnyolcig tarthatták magukat, ha egyáltalán fel tudtak még szállani a levegőbe.

— Feloszlatták a bukaresti városi tanácsot. Bukarestből jelentik: Hivatalos körökből származó autentikus értesülés szerint Bukarest városi tanácsát közelebből feloszlatták és a város ügyeinek vezetésére comisia interimarat, ideiglenes bizottságot állítanak, amelynek élére Trancu-Jasi kerül. A hír kapcsolatban van a kormány átalakításával, amelynek értelmében tudvalevőleg Anibal Teodorescu került be a kormányba, míg Trancu-Jasi tárca nélkül maradt. Az új bizottság egyébként csak rövid ideig fog a város élén maradni, míg az új választásokat megejtik. Bukarest új főpolgármesterének természetesen Trancu-Jasi van kinevezve.

Csak kolozsvári Heinrich-féle

Szent László fertőtlenítő glicerinnel borotva-szappant használjunk.

— Halálozás. Az erdélyi nyomdász társadalomnak egy régi, érdemes tagja R. Tóth József tragikus körülmények között halt meg Budapesten. R. Tóth József, aki az Első Magyar Betűöntőde erdélyi vezérképviselője volt, legutóbbi budapesti útja alkalmával operációnak vetette alá magát. Leromlott szervezete azonban nem bírta ki a műtétet és néhány nappal az operáció után meghalt. R. Tóth József, aki éveken ezelőtt az Uj Keletnek is szerkesztője volt, egyik legderékabb tagja volt a nyomdásztársadalomnak és így halálának híre osztatlan részvételt kellett.

— Elnapolták a visói közbirtokosságnak báró Groedel elleni pörének tárgyalását. Bukarestből jelentik: Több ízben foglalkozott már az Uj Kelet azzal a pörrel, amelyet a visói közbirtokosság indított báró Groedel és társai ellen a közbirtokossági jogokért. A legtöbb semmitőszék szombatra tűzte ki ez ügyben a tárgyalást. Tekintettel azonban arra, hogy a felek nem fizették ki a portareleknek járó idézési díjat, a semmitőszék a tárgyalást elnapolta mindaddig, míg a felek az idézési díjakat ki nem fizetik.

Iparpártolás kedvezményt kaptak a következő erdélyi iparvállalatok: Halchiu brassómegeyi község műmalma és villanytelepe, a Salsia medgyesi vesszőfonógyár simonfalvai (Udvarhely-m.) és alsóberekszói (Szilágy-m.) üzeme.

Az új vámtarifa

magyar nyelven. — Fordította dr. Bereczky Ernő. LEPAGE-nál KVAR, néhány napon belül megjelent. Azonnali rendelésnél ára fizetve 700 lei (bolti ár 800), kötve 800 lei (bolti ár 900).

— Román politikus lett a gazdasági konferencia ipari bizottságának alelnöke. Genf-ből jelentik: Pirelli és Balfour javaslatára a világgazdasági konferencián a konferencia ipari bizottságának alelnökévé egyhangulag Neucleat, a román delegáció elnökét választották meg.

— Végzetes csónakatasztrófa a soroksári Duna-árban. Budapestről jelentik: A soroksári Duna-árban felépítendő kereskedelmi kikötő ügyében szükségessé vált kizárólagos érdekekben tegnap tárgyalásokat tartottak Dömsöd községben a partsávok birtokbavétele körül. A törvényes részéről Nagy Iván kuriai bíró, a kikötő részéről Herkulesz Béla mérnök és a bírói jegyzőkönyv jegyzője, Hinek Anna a tárgyalás után motorcsónakon igyekeztek az esti sötétségben hazafelé. Utközben a motorcsónak hínárba került. Amikor a motorcsónakot ki akarták szabadítani a hínárból, az a nagy mozgás következtében felborult. A motorcsónak sofförje az uszni nem tudó Hinek Annát a partra vonszolta ki. A kuriai bíró és a mérnök uszni próbáltak, de uszás közben hínárba kerültek és mindketten a vízbe fulladtak. Egész éjszakai kutatás után reggelre megtalált hullaikat. Nagy kuriai bíró felesége, Herkulesz felesége és három gyermeke gyászolja.

Még egyszer olyan jól izlik

az Ön kávéja, ha Ön a tiszta, izletes „FRANCK” kávépótlékot használja. Ügyeljen bevásárlásainál gyári védjegyünkre a „kávédaráló-ra”!

*Ma este kilenc órakor tartja Cirtiu Adrian tenorista bucsuhangversenyét a vármegyházban. Az estélyre, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, jegyek Király könyvkereskedésében kaphatók.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÜDESEGÉT FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN

PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE

LADY
ILLATSZER

EAUX DE COLOGNE ÉS HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

— Valkó magyar külügyminiszter a gazdasági konferencián. Budapestről jelentik: Valkó magyar külügyminiszter ma Genfbe utazott, hogy részt vegyen a gazdasági konferencia tárgyalásán.

— Még kétszáz rendőre van szükség Budapesten. Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén Plathgy György előadó beterjeszti a belügyi tárca költségvetését. A kiadások egyharmadát a nyugdíjasok emésztik fel. Ezután egymásután felsorolja, hogy az egyes költségvetési tételekre milyen összegek vannak előirányozva. Hangsúlyozza, hogy a főváros forgalmi adó élenkülése miatt még 200 rendőrra volna szükség.

3 pesti kottasláger:

1. Hallod-e? Tango. 2. Olga, édes Olga Charleston. 3. Mért kerülsz el engem? Tango. Ezek most legnépszerűbbek. Darabja 48 lei. Kapható KORA-VETZ-nél és minden könyvkereskedésben.

— Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottságának ülése. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottságát 1927 június 12. és 13. napjaira hívták egybe és nem július ugyanazon napjaira, mint ahogy folyó hó 9-iki számunkban sajtóhiba folytán jeleztük.

* A Nerva röntgenosztálya megkezdte működését. A kolozsvári Nerva idegstanatórium legmodernebbül felszerelt Röntgenosztálya megkezdte működését. A világvárosi igényeknek is megfelelő osztály Dr. Herskovits főorvos, az ismert röntgenológus vezetése alatt áll. Az egyre erősebben fejlődő stanatórium dr. Porsche igazgató-főorvos irányítása mellett az ország egyik legelső gyógyintézetévé vált és ma már vetekedik a nyugati nagyvárosok bármely hasonló intézményével.

Galgóczy magántanfolyam és Jogiszeminárium

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Előkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. —

Kittinó jegyzetek.

— Feltűnésből revolverrel rálőtt férjére. Bukarestből jelentik: Ma délután Ottenfeld ismert petróleumvállalat tulajdonosra az Academia-utcán felesége revolverrel rálőtt és nyakán súlyosan megsebesítette. A merénylet oka feltűnés, a merénylet üriasszonyt letartóztatták.

Táncoktatók. Lilly (foxtrott) 30 lei. Ein Filip, ein Gin (foxtrott) 30 lei. Auf der Pupperhutsche (dal és foxtrott) 30 lei. A Csókról csókra operettből: Disztér 100 Kell-e csók. Jobb ma egy pengő. Olly my Olly. Egyenként 60 lei. Lepage zeneműosztály, Kolozsvár.

A vámtarifa a privilégium fog követ

(Bucuresti-Bukarest tudósítójától.) nyomán, egyelőre már megindultak megfelelően a kereskedés részéről kezd megnyilvánulni a vámvédváltás jogosultabb, sánál meghívott általán nem vettem kérték őket, hogy egyes áruket hoztak az súlyosabbá tesz az

az eredeti kurtuzon tört belépésekor

Ugyanezeken az eseteken és szindik vezményt kaptak

Az új vámtarifa hozott a nagyipar cikknél lényegesen pott, mint amennyi és drótzsinór kilófontkurzus mellett lejtben állapította százalékos protekciót 4-95 és 6-17-20 vámtarifa 17-20 állapította meg a vagyis a vámvédváltó építkezések munkák értékét totta meg és a kilem mellett kiló volt. A tarifa lejtben állapítja illetéket 12 lejre lékos vámvédelm

A lej emnak a nyug

Egyesült Központi lejtálogbank r

Devizák

Zürich
Newyork	..
London
Páris
Milano
Prága
Budapest	..
Belgrád
Bukarest	..
Varsó
Bécs
Berlin

Száz lej árfoly

Nagyszerű apáca és No és No

szencziós 2 órai foly

Közgazdaság

A vámtarifa revízióját, a szorzószám csökkentését, a privilégiumok megszüntetését és 3 hónapos vámhitelt fog követelni a május 15-iki kereskedőkongresszus

(Bucuresti-Bukarest, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új behozatali vámtarifa nyomán, egyelőre még lassított tempóban, de már megindultak az ipari áremelések. Ennek megfelelően a kereskedők, a mezőgazdaság és a közönség részéről egyre hangosabb formában kezd megnyilvánulni a tiltakozás a túlzásba vitt ipari vámvédelem ellen. Ez a felzudulás annál jogosultabb, mert a vámtarifa összeállításánál meghívott kereskedők észrevételeit egyáltalán nem vették figyelembe, később meg sem kérdezték őket. Így állott elő az a helyzet, hogy egyes áruknál 100 százalékos különbözetet hoztak az új vámok, amelyeket még súlyosabbá tesz az a körülmény, hogy

az eredeti kalkulációk 1200 lejes fontkurzuson történtek, míg a tarifa életbe lépésekor az angol font csak 830 lejt ért.

Ugyanez azonban egyes privilégizált szövetkezetek és szindikátusok 90 százalékos vámkedvezményt kaptak a többi importőrök rovására.

Az új vámtarifa azonban sok meglepetést hozott a nagyiparnak is, amely egész sereg cikkénél lényegesen nagyobb vámvédelmet kapott, mint amennyit maga kért. A drótkötél és drótzsinór különkénti árát például 1200 lejes fontkurzus mellett a tarifabizottság 33 és 40 lejtben állapította meg. Az ipar által kért 15 százalékos protekció mellett az áru különkénti váma 4-95 és 6 aranylej volna. Ezzel szemben a vámtarifa 17-20, illetve 20-80 aranylejtben állapította meg a drótkötél különkénti vámját, vagyis a vámvédelem 75 százalékos. A fémbe való építkezésekhez szükséges montált vas munkák értékét a bizottság 26 lejtben állapította meg és a kívánt 30 százalékos vámvédelem mellett különkénti váma 2-80 aranylej volna. A tarifa ennek az árunak értékét 18 lejtben állapítja meg különként, míg a vámilletéket 12 lejt emelte fel, vagyis 70 százalékos vámvédelmet adott neki, holott ez a cikk

szoros összefüggésben van a szállítás megkönnyítésével, speciális módon kell megépíteni és egyáltalán nem képez dumpingárut.

A vashordóknál a vám az áru értékének 157 százalékát teszi ki.

Ugyanez a helyzet a mezőgazdasági gépeknél is, amelyeknél az átszámitási kulcs felemelésén kívül beszüntették a Romániában nem gyártott gépek részére eddig nyújtott óthatodos vámkedvezményt. A háború előtti Costinescu-féle aranyvámokkal szemben a jelenlegi tarifa minden egyes tétele lényegesen magasabb. A transmissziós szíjak váma kétszeres, a gyapjuszöveteké 5-10 szerte, a mailla-zsinóré ugyan csak tizszerte, a jutazsinóré pedig harminszorta magasabb, mint békeidőben.

Az egész vámtarifában talán legsérelmesebbnek a kereskedelem mégis azt találja, hogy néhány alkalmi szindikátus és szövetkezet monopolisztikus kedvezményeket kapott az igazi kereskedők rovására.

Az ilyen privilégiumok kizárják a szabadversenyt

és az állam hiába hoz anyagi áldozatokat, mert ezek a kedvezményezett társulatok drágábban árulnak és gyengébb minőségű cikkeket hoznak forgalomba, éppen a konkurrencia kirekesztése következtében. Az egyenlőtlen elbírálás annál sérelmesebb a kereskedőkre, minthogy az új vámtarifa következtében kieleződő pénzkrisis is elsősorban az importőrt sújtja. Igaz, hogy az importőrök hitelbe veszik az árut, de ha a vámnál sokszor az áru értékével azonos összegű, esetleg magasabb vámilletéket kell lefizetniük, akkor új hitelek kell igénybe venniük, ami — ha ugyan kapnak — súlyos kamatterhekkel fogja az árut megdrágítani. És ezért

a küszöbön álló drágulásért a kereskedők nem hajlandók a felelősséget vállalni.

A bukaresti, valamint a kikötővárosokbeli

kereskedők körében széleskörű akció indult meg az új vámilletékek revíziója érdekében. Hír szerint május 15-ikére összehívott országos kongresszus fog ebben a kérdésben állást foglalni. Amennyiben a revízió azonnal nem volna keresztülvihető, követelni fogják, hogy a negyenes szorzószámot legalább 32-re csökkentsék és a nagyobbösszegű vámilletékek fizetésére a kincstár háromhónapos hitelt nyújtson a kereskedőknek. Követelni fogják továbbá a szövetkezetek és szindikátusok részére biztosított privilégiumok megszüntetését, valamint azt, hogy a jelenlegi tarifa alapján lefizetett és a revízió alkalmával megállapított új vámletelek közötti különbözetet az állam visszafizesse a kereskedőknek.

A szállítoenyige és gyümölcsfacsemete új fuvardíja. Az államvasutak vezérigazgatóságának rendelkezése értelmében a gyorsárúként feladott szállítoenyigék, oltószalagok és gyümölcsfacsemetek fuvardíját a kedvezményes gyorsárutarifája szerint kell megállapítani. Ha a feladó a fuvarlevélben azt kívánja, hogy azokat a küldeményeket gyors, személy, vagy vegyesvonattal továbbítsák, akkor a 20 százalékkal felemelt rendes gyorsárutarifára alá esnek.

Arverési napló. Május 18-án 11 órakor a hadügyminisztérium Calea Grivitei 28 alatti intendatúrájában árlejtés lesz egy B. U. szisztémájú szedőgép szállítására. — Május 20-án 11 órakor a kolozsvári erdőgazgatóságnál nyilvános árverésen eladásra kerül a szászlekenicei járás Morutz község urbéreseinek tulajdonát képező 27 hold erdősege, amelynek hivatalos becslési ára 410 ezer lej. Ideiglenes garancia 60 ezer lej. Ugyanakkor ugyanott árverés útján eladásra kerül a maroshévi közbirtokosság tulajdonát képező 14-10 hektár területű köespartaki erdősege, amelynek hivatalos becslési ára 1 millió 151 ezer lej. Ideiglenes biztosíték 173 ezer lej. — Május 27-én 11 órakor a hadügyminisztériumban árlejtés lesz a műszaki ezred pavillonjának megépítésére, amelynek költségelőirányzata 5 millió 800 ezer lej. Ugyanott és ugyanakkor kiadják a konstancai hajóiskola villamosvilágítási, vízvezetéki, fűtési és csatornázási munkálatait 4 millió 500 ezer lej értékben. — Május 26-ikán délután 5 órakor az egészségügyi vezérigazgatóság Bulevardul Carol 46. alatti helyiségében árlejtés lesz az 1927 évre szükséges kórházi ágyak szállítására. — Május 23-án 11 órakor a börtönügyek vezérigazgatóságának Str. Bursei 2. alatti helyiségében árlejtés lesz 20 ezer méter katonavászon, 2 ezer szalmazsákhuzatnak való lenvászon, 1000 méter fegyőruhuaszövet, 1200 méter raböltőnyiszövet, 300 méter muszlin, 1000 pár bakancs és 4000 pár bocskor szállítására.

Ujabb működési és alaptőkeemelési engedélyek. A speciális gazdasági bizottság legutóbb a következő erdélyi pénzintézetek részére adta meg a működési alaptőkeemelési engedélyt: Resicai Hitelbank, Első Nagyszentmiklósi Takarékpénztár, Granicerul hitelintézet és takaréka Dobra, a szilágyesehi Banca Agrara cégét Coroanara változtatja és alaptőkét emel, „Viitorul“ Hitelbank Jára, Szerb Népbank Varjas, Banca Economul, Belényes.

Tőzsde

A lej emelkedésére a piac ellanyhult. Üzletkötés alig fordult elő, mert további esést várnak a nyugati valutákban. Egyedül az olasz lira van emelkedőben.

Egyesült Közgazdasági és Lejzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 május 11 (Rador)								
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork	
		nyitás	zárlat							
Zürich	3210—3220	—	—	49075	3220	11034	13668	650 ¹ / ₄	1223 ¹ / ₄	
Newyork	166—167	51994	51994	—	167	57360	71065	3376 ¹ / ₂	—	
London	812—815	2526 ¹ / ₄	2526 ³ / ₄	12401	810	2787 ¹ / ₂	3453 ¹ / ₄	16407	48587	
Páris	665—675	2037 ¹ / ₂	2037 ¹ / ₂	—	655	2248 ³ / ₄	2784 ³ / ₄	13265	39187	
Milano	910—920	2815	2825	13775	910	3122 ¹ / ₂	3863	18437	546	
Prága	493—495	1540	1539	—	495	1698 ³ / ₄	2105	—	296 ¹ / ₄	
Budapest	2910—2920	9060	9060	—	2930	—	12383	59037	—	
Belgrad	—	913	913	—	298	1007 ¹ / ₂	1248 ¹ / ₂	5947 ¹ / ₂	176	
Bukarest	—	332	332	1610	—	362	449 ¹ / ₂	2132 ¹ / ₂	63 ¹ / ₂	
Varsó	—	58 ¹ / ₈	58 ¹ / ₈	—	1850	6410	7949	378 ¹ / ₄	—	
Bécs	2355—2365	7317 ¹ / ₂	7317 ¹ / ₂	—	2352	8075	—	47612	—	
Berlin	3965—3975	12305	12305	—	3960	13587	16820	797 ³ / ₈	—	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 332, Páris 1610, Budapest 362, Bécs 44950, Prága 213250.

SELECT-MOZGÓ

Nagyszerű műsor. — Ronald Colmann (Fehér apáca és Fekete Angyal ismert főszereplője) és Norma Talmadge kiváló művészek

KIKI

szenzációs vigjátékban, Pikard darabja után. 2 órai folytonos nevetés. Monopol Fan.

URANIA-MOZGÓ

Még egy napig:

MACISTE a sejk ellen

A kedvelt művész legutóbbi nagyszerű filmében. Monopol Concordia

Következő műsor: Utolsó akadály. Buffaló élete

Hölgyek és urak! Barabás & Co

C. Regele Ferdinand 31. (volt Szigethy hentesület) harisnyákat és mindennemű rövidárut régi árban árusít.

Női pamutharisnya L. 29-től feljebb
Női flórharisnya L. 63-tól
Férfi pamutharisnya L. 19-től
Férfi flórharisnya L. 65-től
Gyermekharisnya L. 18-től

Állandóan nagy raktár D. M. C. árukból! Angro és Endotail osztály!

Bélyeg- és illeték-törvény

magyar fordítása megjelent. Fordította dr. Ehrlich István.

Kapható a Minerva könyvkereskedésben — Cluj (Kolozsvár). Ára 80 lei.

miniszter a gazdapestről jelentik: ma Genfbe utazott, konferencia tár

re van szükség jelentik: A képviselőgyűlés előadó betervezését. A kiadások mérséklés fel. Ezután az egyes költségvetések vannak előgy a főváros formájában 200 rendőrré

asláger:

2. Olga, és Olga kerülsz el engem? legnépszerűbbek. Hátó KORAWEITZ-kereskedésben.

emzeti Szövetség hírése. Az Erdélyi bizottságát 1927-ig egybe és nem ut ahogy folyó hó után jelezték.

ta.lya megkezdte erva idegszanatórium üntgenosztálya megárosi igényeknek is its főorvos, az ismert l. Az egyre erősebb Porsche igazgató-főország egyik legelső ár vetekedik a nyugati i. tézményével

tanfolyam narium

zia-tér 3. (Baross) magánvizsgákra, szigorlatokra. —

etek.

revolverrel rálőtt: Ma délután Otten-tulajdonosra az Aca-rral rálőtt és nyakán rénylet oka féltékeny-etartóztatták.

xtrott) 30 lej. Ein-trott) 30 lej. Auf (dal és foxtrott) csókra operette-sók. Jobb ma lly. Egyenként 60 ztály, Kolozsvár.

SPORT

Vereséget szenvedett Románia válogatott csapata Jugoszlávia-Románia 3:0 (3:0)

(Bucuresti-Bukarest, május 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti ünnep délutánján a Stadionban lefolyt nemzetközi mérkőzést gólokban ki nem fejezett fölényrel nyerte meg Jugoszlávia válogatott együttese. A román csapat, de különösen annak közvetlen védelme csődöt mondott és nem tudta feltartóztatni a technikailag és taktikailag jobb jugoszláv csapat csatársorának támadásait.

Románia reprezentatív együttese: dr. Lázár, Barta, Hockszary-Teszler, Vogl, Steiner-Tanzer, Teleky, Wetzer, Semmler, Guga, ezuttal hatalmas csalódást keltett. Lázár dr., akit legutóbb szenvedett sérülése már eleve nem predesztinált erre a súlyos fontosságú mérkőzésre, mindhárom gólnál hibázott, potyagókat kapott a román válogatott csapat. A híres és dicsőített Kinizsi csatársor sem mutatkozott áttörőnek, egyedül Guga igyekezett csapatát támadásba vinni. Az első félidő hetedik percében Giller magas lövését Lázár dr. elejti, Ly-

bovics góllá értékesíti. A román csapat visszasesik, két szabadrugásból Bonacsics és Giller révén éri el a jugoszláv csapat további góljait, miután Lázár dr. mindkettőnél hibázott.

A második félidőben a jugoszlávok még erősebb iramot diktálnak és csak a szerencsés menti meg a román csapat kapuját a további góloktól. Ebben a félidőben a román csapat is lábrakapott, lefutásainak eredményes befejezéséhez azonban hiányzott a kellő lendület és lelkesedés. Mindenesetre meg kell jegyeznünk, hogy az első félidő első perceiben megindult nagy esőzések felzattarta a pályát és a csuszós, mély talaj a jugoszláv csapatnak jobban kedvezett.

Gerő Ferenc budapesti bíró kitünően vezette a mérkőzést, amelyet követően este a banketten maga Miklós herceg adta át a jugoszláv csapatnak Sándor király gyönyörű serlegét.

Kolozsvár-Marosvásárhely 5:0 (2:0). A Haggibbor játékosai nélkül fellálló kolozsvári csapat sokkal jobbnak bizonyult az ugyancsak tartalékoltt marosvásárhelyiekénél, akik a mérkőzés folyamán alig jutottak szóhoz. Hunaidé 4 és Rakitovszky rugták a gólokat.

A Haggibbor nagyváradi találkozása elmaradt, miután hatalmas zápor a pályát teljesen használhatatlanná tette.

Szováta fürdőn a mult évben megnyílt s kitünően bevált **אורי פאנציו** uri panzio a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyílik.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné,** főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsősztmárton)

Megjelent a „HERMFS” legújabb kiadásu, nyári Vasuti Mentrend könyve

(Érvényes 1927. május 15-től)

A CFR. összes vonatjainak pontos menetrendjén kívül tartalmazza: az összes tudnivalókat a CFR. utazási szabályzatából

A személy-, gyors- és expresszvonatok menetjegy inek árait. — A bérletjegyek váltásának szabályait és árait. — Személypodgyász, kutyák szállításának szabályait és árait. — Külön fülkékre, betegek szállítására, hálókocsiban való utazásra, hordárok díjazására vonatkozó tudnivalókat. —

Állami hivatalnokok-, nyugdíjasok, hadirokkantak (özvegyek, árvák, vakok), egyetemi hallgatók, tanulók és tanulóányok, bírósági szakértők és tanúk részére nyújtandó menetdíj kedvezményeket. — Utlevelek beszerzéséhez szükséges tudnivalókat. Autóbuszjáratok menetrendjeit. Uj postai díjszabásokat. Bucaresti utmutatót. Stb. stb. — A teljes szöveg

román és magyar nyelven!

A 120 oldalas könyv ára csak 50 lei. Kapható az összes állomásokon, könyvkereskedésekben és trafikokban.

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat, R.-T. nyomása, Cluj, Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 10. sz.

Hölgyeim! Tavasz és nyári kalap ujdonságokat az **Ideal kalapszalonn-**ban a legolcsóbban Reg. Ferd. 8. sz. Alakítások és formálások a legújabb formákra 48 óra alatt készülnek

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés letelelet csak ugy továbbitunk ha portóbeli mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Keresünk azonnali belépésre egy ügyes fiatal segédet borszakmában. Ajánlatok Citron & Comp borsgyárhoz, Medias, küldendők. 2680

Keresek egy jobb családból való zsidó leányt, aki ért a gyerekek oktatásához és háztartásban is járatos, mint családtagnak tekinthető. Cim: Múmalom. Borgó-Prund. 2641

Okleveles szeszfőző azonnali alkalmazást nyerhet. Bizonyítványok másolatban csatolandók, nem küldjük vissza. Igények közlendők. — Szeszgyár, Domnesti, posta Seretel, Jud. Nasaud. 2679

Elegánsan butorozott különbejáratu szoba a belvárosban, fürdőszobahasználattal kiadó. Cim a kiadóban.

Butor

legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I. C. Reg. Ferdinand 69

שיב בעל תפילה ובעל קורא מיט קליינע פאמיליע קבלות פון 4 נאונ ארצנו זוכט אין פאסטען זאפארט צו בערזעצן. אדרעססע:

Sechter bei Oberrabbiner Grünwald, Huedin.

Különbejáratu butorozott szoba kiadó. Érdeklődni: Benjamin, Dohány-n. 23.

Uioarán (Marosújvár) a régi híres Weisz-féle ששן étterme, teljes felszereléssel ez évadra kiadó. Értekezni Weisz Fülöpnél, Uioarán. 2671

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegesiszolda és tükörgyár. Táblaüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Legjobban tisztít férfi szalma- és panama-

kalapokat FEHÉR Str. Memorand. 21. (v. Unió-u.)

Elveszett ember

ha nem halad a korrall. A véletlenre ne számitsón, csak a tudás segít. Küldjön bélyegben 20 lejt a négy nyelvű Ex Libris folyóirat próbaszámáért Le-pagehoz, Kvárt. Évi előfizetés 120 lei. Még ma írjon.

קאנקורו
אונטערזעצערשטימט ארטה. איר. געמיינדע זוכט איינען שויב פיר זאפארט. אפערענדע מוססען בעזעצען קבלות פון 3 אנערקאנטע רבנים דיע איך נייערליך בעזוכטג זיין מוססען. אפערענדער דער בעל תפילה אונד בעל קורא איז אונד קליינע פאמיליע האט ווירד בעפארצוגט. ריוועשפעצען ווערדען נור פיר בערופענען רעטורד-ניערט. בייא בערופונג ווירד געהאלט בעמעקט. אפערענדע ווערדען געריכטעט אין דער Orth. izr. hitköszeg elő járósága per Fischer Salamon, Jernut, jud. Fárnava Micá.

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés. Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok **Boskovics József, Cluj** Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Szerkesztőség, kiadvonal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. B. L. Pop (Brassai-utca)

Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — Egyes szám ára páldvaron és vidéken Bukarestben is

1927 május 13 P

A Misszissippis világgazdasága

A Misszissippis árkusan borzalmas segítséges kiáltásait felett ostromolják most már nemesak zeti katasztrófája könnyen világgazdaságnak ipar és közlekedés kor az áruk kicseré befolyásolja távoli mény- és készáru-á nagy nyersanyagter Louisiana, nagy kib ipari és mezőgazdas kereskedelmi viszony

Mindenekelőtt ügyi életében fog a katasztrófa, amenny elvonnai segélyezés folyamattól. De Amerika külkereskedését is New-Orleans tulása, mert hiszen természetének legnagyobb kikötőjén keresztül szétáradjanak a világ részévé válnak a pamutfeldolgozó Orleans tözsédje vég gon iramot diktált etc. áraknak s talánban, akinek fehér ruhadarabjába ne vágyapotjának, vagy

A nagy termelés farmok pusztulásá európai gyárak te fogja exkomptálni, újabb részleges munk akkor az Unió bevá rosabbra fonódnak a munkások előtt, mban a maga sorsvet szes munkalehetőség építészeti, vas- és munkáshadseregeivel a minden képzeletet

Ahogy Ameri hogy végeredménybe tatni a rettentő k megszünte után a m kások százezrei lepik tott rengeteg kiterje az elemek minden ost váruvonalakat, gáta

Munka lesz tehát ban, de ennek a m lesz, nem lehet arán nok mérhetetlen ár A meginduló ujji fogja befolyásolni az életét is. A hatalmas felé, az európai orsz már bágyadtan áram és rentabilis elhelyez csöntkapó farmerek kamatfizetők lesznek örömöt is megszerzik leik folytán új életk katasztrófa szerencsés

A jelenleg Genf konferencián minde hangzott el a louisian zólag. Pedig, ha enn leg az a feladata, ho szörnűy kaosz után